

Yvonne Aili

Till Socialnämnden

Datum 2018-06-05

Dnr SN 2018/0057

Riktlinjer för tillämpning av miljöbilskravet enligt Österåkers miljömål 2016-2019 under 2018 och 2019

Sammanfattning

I Österåkers miljömål 2016-2019 uttrycks att från och med 2020 är de personbilar som kommunen äger eller hyr klassade som miljöbilar enligt gällande miljöbilsnorm. Förvaltningen föreslår att kravet ska gälla för nyanskaffning av person- och verksamhetsbilar redan under 2018 och 2019 för att styrdokumentets viljeyttring ska kunna uppfyllas. Förvaltningen föreslår dock undantag för vissa verksamhetsbilar samt en kompensering av undantaget genom höjning av kravnivån för förmånsbilar till motsvarande kravet för så kallad supermiljöbil.

Beslutsförslag

Socialnämndens beslut

1. Personbilar som införskaffas via inköp, leasing eller hyra under 2018 och 2019 ska uppfylla motsvarande kraven för miljöbil enligt den nationella miljöbilsdefinitionen som används som grund för befrielse från fordonsskatt, dvs att den inte får släppa ut mer än 95 gram koldioxid per kilometer.
2. Verksamhetsbilar med funktionskrav som gör att miljökravet enligt punkten 1 svårligen kan uppfyllas, eller där ett uppfyllande av kravet skulle innebära en kraftig fördyring, undantas från miljöbilskravet under 2018 och 2019.
3. Förmånsbilar som införskaffas under 2018 och 2019 ska uppfylla motsvarande kraven för supermiljöbil, dvs att den inte får släppa ut mer än 50 gram koldioxid per kilometer.
4. Personbilar som införskaffas enligt punkten 2 behöver inte fasas ut i förtid till följd av miljöbilskravet i Österåkers miljömål 2016-2019.

Bakgrund

Med anledning av kommande behov av att införskaffa person- eller verksamhetsbilar (inköp, leasing eller hyra) har det framkommit önskemål från förvaltningarna om ett förtydligande av hur Österåkers miljömål 2016-2019 ska tolkas i frågan. Det aktuella styrdokumentet anger följande åtgärd som en del i arbetet mot de lokala miljömålen inom målområdet Klimat och luft:

De personbilar som kommunen äger eller hyr är från och med 2020 klassade som miljöbilar enligt gällande miljöbilsnorm.

Oklarheterna avser

- När kommunen ska börja ställa krav på miljöbilar vid inköp och tecknande av hyresavtal.
- Vad som gäller för befintlig bilpark inför 2020.
- Om det finns utrymme för undantag från miljöbilskravet.
- Eventuell miljömessig kompensering för sådana undantag.

Tjänsteutlåtande

Förvaltningens slutsatser

I Österåkers miljömål 2016-2019 anges följande: De personbilar som kommunen äger eller hyr är från och med 2020 klassade som miljöbilar enligt gällande miljöbilsnorm. Formuleringen kan tolkas som att hela bilparken ska utgöras av miljöbilar 2020. Med miljöbil avses här att bilen uppfyller kraven för miljöbil enligt den nationella miljöbilsdefinitionen som används som grund för befrielse från fordonsskatt. Då systemet med skattebefrielse utgår och Supermiljöbilspremie kommer att försvinna under året avses i dessa riktlinjer motsvarande utsläppskrav dvs för miljöbil att den inte får släppa ut mer än 95 gram koldioxid per kilometer och för Supermiljöbil att den inte får släppa ut mer än 50 gram koldioxid per kilometer.

Befintlig statistik över den del av personbilarna som kommunen äger visar att bilarna är i snitt drygt tre år gamla och att ca 60 % utgörs av miljöbilar. En strikt tolkning av formuleringen skulle kräva tidigarelagt utbyte av bilar, samt att krav ställs redan nu på att de bilar som nyanskaffas under 2018 och 2019 genom inköp, hyra eller leasing ska vara miljöbilar. En balanserad avvägning föreslås vara att inte tidigare lägga utbyte av bilar, men däremot tillämpa miljöbilskravet nyanskaffning redan nu.

Där det råder särskilda funktionskrav vid införskaffandet av verksamhetsbil som svårigen uppfylls av en miljöbil, eller där en miljöbil till följd av detta skulle innebära en kraftig fördyring, kan det vara lämpligt att göra undantag under 2018 och 2019.

För att kompensera för eventuella undantag enligt ovan föreslås en ambitionshöjning vad gällande förmånsbilar så att de uppfyller krav på supermiljöbil. När det gäller förmånsbilar ska också säkerställas att de uppfyller krav på miljöbilar enligt gällande regelverk för förmånsvärde på tjänstebilar.

Att notera är att miljömålsdokumentet gäller till och med 2019, varvid ett nytt ställningstagande till mål och åtgärder måste göras i KF under 2019.

Bilagor

Lokala miljömål för Österåkers kommun 2016 – 2019, antagen av Kommunfullmäktige 2016-10-17, § 7:15, Dnr: KS 2012/0428

Susanna Kjesel
Socialdirektör

Sigbritt Sundling
Enhetschef

Expedieras

Österåkers kommuns styrdokument

Lokala miljömål för Österåkers kommun 2016 - 2019

Antagen av Kommunfullmäktige 2016-10-17, § 7:15

Dnr: KS 2012/0428

Kommentar: -

Österåkers miljömål 2016-2019

Gemensamma mål för en gemensam framtid

I Sverige har vi beslutat om sexton nationella miljömål som anger riktningen på arbetet mot ett hållbart samhälle. De beskriver de viktigaste miljöfrågorna där det övergripande målet är att lämna över ett samhälle till nästa generation där de stora miljöproblemen är lösta. För att vi ska nå målen krävs insatser på många håll i hela samhället. Kommunerna har en viktig roll för att driva på arbetet och vara föregångare.

Österåkers miljömål bygger på de nationella miljömålen. De speglar också regionala mål och strategier samt regelverket för miljö kvalitetsnormerna för vatten och luft. Kommunens miljömål samlar dessutom viktiga mål i andra antagna planer. Inom kommunen ska miljömålen vara ett verktyg för att arbeta mot det övergripande målet:

”Österåker ska utveckla ett långsiktigt hållbart samhälle där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka”

De ska vara en del av kommunens verksamhetsplaner och budget i nämnder och styrelser. Målen är styrande.

Åtgärderna under rubriken ”Detta kan kommunen och dess bolag göra” är förslag till kommunens nämnder och styrelser om åtgärder som under arbetet med miljömålen har identifierats som viktiga. Avsikten är att de ska kunna fungera som en inspiration för verksamheternas fortsatta miljöarbete.

Kommunen beskriver och följer upp miljöarbetet med hjälp av ett antal nyckeltal. Målen revideras och skärps varje mandatperiod utifrån ny kunskap.

Målen riktar sig också till invånare och aktörer i kommunen. ”Vad du kan göra” ska inspirera till handling och öka samverkan mellan kommun, föreningar och näringsliv.

Med vänliga hälsningar,
Styrgruppen

Mathias Lindow (L)
Ann-Christine Furustrand (S)
Michaela Haga (C)
Hampe Klein (M)

Innehåll

- [Skärgård, sjöar och vatten](#) sid 4–5
- [Mark, byggande och boende](#) sid 6–7
- [Klimat och luft](#) sid 8–9
- [Natur och biologisk mångfald](#) sid 10–11
- [Skadliga ämnen och rena kretslopp](#) sid 12–13
- [Miljömålsarbetet i praktiken](#) sid 14

Skärgård, sjöar och vatten

Målområdet omfattar de nationella miljömålen: ingen övergödning, hav i balans samt levande kust och skärgård, levande sjöar och vattendrag och grundvatten av god kvalitet.

Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras, samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.

Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar. (Naturvårdsverket)

Österåker idag

Skärgården är en värdefull tillgång för boende, verksamma och besökare i Österåker. Vi har en nio mil lång fastlandskust och ca 700 öar. Vattenkvaliteten i kustvattnet påverkas av tillrinnande vatten från fastlandet. För höga halter av kväve och fosfor ger problem med övergödning vilket medför igenväxning, algblomning och syrefria bottenar.

Det är bland annat därför som kommunens kustvatten klarar inte kraven i EU:s vattendirektiv på god ekologisk och kemisk status.

I kommunen finns ett 70-tal insjöar och cirka 60 vattendrag, varav många fortfarande är relativt opåverkade med höga naturvärden. Det finns också vattenområden som är starkt påverkade av mänsklig verksamhet.

Det behövs åtgärder för att minska belastningen på kustvatten, sjöar och vattendrag från jordbruket och djurhållning, från små och stora avlopp och från dagvatten i tätbebyggda områden för att vi ska kunna förbättra vattenkvaliteten och uppnå en god status.

Grunda havsvikar är särskilt viktiga områden att bevara då de är barnkammare för fisk och har en stor artrikedom. Anläggningar vid stranden, muddring och utfyllnad påverkar under lång tid.

Under sommarhalvåret medför ett intensivt friluftsliv och båtliv i skärgården att belastningen på naturområden och hamnar ökar under samma tid som fåglar och fiskbestånd föryngras. Det är viktigt att miljöanpassa båtlivet.

Ökad kunskap om värdefulla naturområden i skärgården och kring kusten ger bättre möjligheter att hitta en hållbar balans mellan utveckling och bevarande.

Lokala miljömål

- Sjöar, vattendrag och kustvatten ska ha en god ekologisk och kemisk status
- Öka kunskapen om värdefulla kust- och havsområden
- Utveckla vattensamverkan inom Åkerströmmens avrinningsområde, med syftet att genomföra åtgärder för att nå en god vattenkvalitet
- Dagvattenhanteringen ska vara säker och innehållet av föroreningarna i dagvattnet ska fortsätta att minska
- Utbyggnaden i skärgården sker på ett varsamt sätt som tillgängliggör kusten och bevarar natur- och kulturvärden

Östra Lagnö

Så här kan vi nå målen tillsammans!

Det här gör kommunen och de kommunala bolagen

- ✿ Tar senast 2018 fram en vattenplan med åtgärder för de vattenområden som inte har god ekologisk eller kemisk status enligt Vattenmyndigheten.
- ✿ Tar senast 2020 fram en kustvattenplan för att kartlägga värden för natur, kultur och rekreation i skärgården.
- ✿ Informerar båtägare om miljövänligt båtliv och ställer krav på hamnarna så att de uppfyller miljökrav och tillhandahåller den avfallsmottagning som behövs.
- ✿ Vidtar åtgärder för att rena och fördröja dagvatten från tätorten.
- ✿ Förbättrar avloppsledningsnätet för att minska inläckaget och antal bräddningar.
- ✿ Bedriver ett aktivt uppströmsarbete för att förbättra vattenkvaliteten på inkommande vatten till reningsverken.

Det här kan du göra

- ✿ Upptäck skärgården och våra sjöar för fiske, friluftsliv och naturupplevelser under hela året.
- ✿ Lev ett miljövänligt båtliv. Töm toalettavfall vid en station, använd inga gifter när du tar hand om båtbottnen, skräpa inte ner och ta hänsyn till djur och natur.
- ✿ Dagvatten från gator och vägar blir badvatten när det når havet. Tvätta bilen och båten på en anläggning med vattenrening.
- ✿ Var sparsam med dricksvatten, ta vara på regnvatten till bevattning och förebygg risken för att förorena grundvatten med avloppsvatten eller skadliga kemiska ämnen.
- ✿ Om du har en egen avloppsanläggning, kontrollera regelbundet att reningen fungerar.

Mark, byggande och boende

Målområdet omfattar det nationella miljömålet: god bebyggd miljö.

Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas. (Naturvårdsverket)

Österåker idag

Österåker är en snabbt växande kommun vilket medför att markanvändningen förändras på många platser och att byggnader och anläggningar tillkommer i snabb takt. Vi bygger nytt och för kommande generationer. Ett hållbart samhällsbyggande innebär att planera omsorgsfullt och beakta såväl ekologiska, sociala och ekonomiska aspekter. Olika intressen ska vägas mot varandra när lokaliseringar av ny bebyggelse och infrastruktur prövas.

Enligt den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen ska vi planera för energieffektiva bebyggelsemiljöer och transportsystem. Med närhet till kollektivtrafik och service minskar behovet av transporter med bil. Färre resor med bil och ett förändrat sätt att resa långt är förutsättning för att vi ska kunna minska klimatpåverkan i tillräcklig utsträckning.

Gemensamma tillgångar som grönområden och vatten- och kulturmiljöer ska värnas i planeringen. Hushållning med resurser som material, råvaror och energi är grundprinciper för att bygga hållbart. Målet är att få en god bebyggd miljö både inomhus och utomhus.

Klimatet kommer att förändras och vi behöver öka vår kunskap om vilka konsekvenser det kan medföra i Österåker och vad vi behöver göra för att förebygga risker och problem i befintlig och planerad bebyggelse.

I Sverige är vi bra på att återanvända, sortera och materialåtervinna. I Österåker har avfallsmängderna minskat de senaste åren och den utvecklingen ska fortsätta. Alla kan bidra genom att minska matsvinnet, öka återanvändningen och minska inköpen av saker som inte håller länge. Kloka inköp i kommunens verksamheter och i hushållen minskar den globala miljöbelastningen som också kan bidra till bättre arbetsförhållanden för de som odlar eller producerar varorna.

Kommunens avfallsplan beskriver vad som ska göras för att minska avfallsmängden, öka återvinningen och minska avfallets farlighet.

Bygg- och anläggningsarbeten ökar och därmed ökar avfallsmängderna. Det är viktigt att minska avfallsmängderna från byggsektorn. Material som medför risk för hälsa och miljö ska inte återanvändas utan hanteras på ett säkert sätt så att spridningen av farliga ämnen minskar i vår livsmiljö.

Lokala miljömål

- Bebyggelseutveckling ska prioriteras i områden nära kollektivtrafik, VA-områden och service. Planeringen av nya områden ska främja ett hållbart byggande.
- Öka kunskapen om klimatförändringarna och dess konsekvenser.
- Den totala avfallsmängden från hushållen minskar med 10% från 2015 till 2020 räknat i kilo per person.
- Minst 90% av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och verksamheter återvinns genom biologisk behandling till år 2030.

Östra kanalstaden

Så här kan vi nå målen tillsammans!

Det här ska kommunen och de kommunala bolagen göra

- ✿ Riktlinjer för hållbart byggande ska tas fram och omfatta frågor om markresurser, grönområden, dagvatten, mötesplatser, ekosystemtjänster, energi, avfall och byggnadsmaterial.
- ✿ Energi- och miljökrav ställs när nya lokaler för kommunal verksamhet tas i anspråk.
- ✿ När kommunen bygger ska material och byggvaror miljöbedömas med verktyg som till exempel Byggvarubedömningen eller Sunda hus.
- ✿ Vid kommunens upphandling av byggande och rivning ställs krav på att avfallet ska källsorteras enligt Sveriges Byggindustriers riktlinjer. Schaktmassor ska kontrolleras med avseende på risken för föroreningar.
- ✿ Alla kommunägda befinliga lokaler och fastigheter ska senast 2025 uppnå kraven som minst motsvarar brons enligt standard från Sweden Green Building Council.
- ✿ Kommunen har senast 2020 en klimat-

anpassningsplan.

- ✿ Kommunen ska arbeta för att minska avfallsmängderna genom att underlätta för återanvändning, god tillgänglighet till återvinningstjänster och minskat matsvinn.

Det här kan du göra

- ✿ Sortera allt ditt avfall och bidra till produktion av biogas, återbruk, materialåtervinning och energiproduktion.
- ✿ Lämna möbler, kläder, byggmaterial och användbara saker till second hand eller återbruk.
- ✿ Köp inte mer mat än du hinner äta upp och släng inte fräsch mat även om bästföredatumet har gått ut. Lita på dina sinnen.
- ✿ När du som fastighetsägare utför markarbeten eller bygger, tänk på att spara värdefulla träd, naturvärden och berg-hällar. De går inte att återskapa.

Klimat och luft

Målområdet omfattar de nationella miljömålen: begränsad klimatpåverkan, frisk luft, bara naturlig försurning och skyddande ozonskikt.

Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas. (Naturvårdsverket)

Österåker idag

Det finns en bred enighet om att klimatutsläppen måste minska kraftigt för att den globala temperaturhöjningen ska begränsas. Klimatförändringarna innebär en stor utmaning för samhället lokalt och globalt.

Inom kommunens gränser är det trafiken som är den dominerande källan till utsläpp av klimatpåverkande ämnen. Teknikutvecklingen går snabbt med att ta fram bränslesnåla fordon och förnybara bränslen, men samtidigt ökar trafiken varje år.

Båttrafiken står för en betydande del av koldioxidutsläppen i kommunen. Med moderna motorer och alkylatbensin minskar miljöbelastningen på luft och vatten.

Trafiken i tätorten och på vältrafikerade vägsträckor ger också upphov till förhöjda halter av partiklar och andra luftföroreningar som påverkar

vår hälsa. Buller och trafikstörningar stressar och påverkar vår sömn. Kommunen har ställt sig bakom det regionala åtgärdsprogrammet för luftkvalitet och bidrar därigenom till att minska miljöpåverkan från trafiken.

Förnybar energi har ingen eller liten klimatpåverkan och är i större utsträckning producerad lokalt.

Fjärrvärmens i Åkersberga produceras helt med förnybara bränslen och uppvärmningen av kommunens lokaler och bostäder sker helt utan olja.

El som används till kommunens lokaler kommer till stor del från vindkraft. Armada Fastighets AB arbetar med att effektivisera energianvändningen för att minska kostnader och miljöpåverkan.

Genom energi och klimatrådgivningen förmedlar kommunen en oberoende rådgivningstjänst som är till för hushåll, företag och föreningar.

Kommunen samlar in cirka 25 kilo matavfall per invånare (2014) som går till produktion av biogas. Biogas har mycket liten klimatpåverkan och används framförallt till kollektivtrafiken. Att öka insamlingen av matavfall från kommunens verksamhet, företagen och från hushållen är viktigt samtidigt som den största miljövinsten är att minska mängden mat som behöver bli avfall.

Klimatfrågan är i hög utsträckning global. Därför har konsumtion och import av varor och mat, liksom våra resor, minst lika stor betydelse som våra lokala utsläpp.

Lokala miljömål

- Utsläppen av koldioxid, kg per invånare, minskar med 50% till år 2030 jämfört med 2009.
- Den totala energianvändningen i kommunens fastigheter, bostäder och lokaler och anläggningar minskar med 40% till 2030 jämfört med 2009.
- I tätorten ska gång-, cykel- kollektivtrafik prioriteras i kommunens planering.
- Kommunens inköp av energi till el, värme och transporter ska till 100% vara förnybar energi år 2030.

Åkersberga station

Så här kan vi nå målen tillsammans!

Det här gör kommunen och de kommunala bolagen

- Kommunen arbetar tillsammans med Trafikförvaltningen och Waxholmsbolaget för att göra kollektivtrafiken mera attraktiv och tillgänglig.
- Armada Fastighets AB minskar energianvändningen med 3% per år i lokaler och bostäder.
- För nybyggda kommunala bostäder och lokaler är energiprestandan bättre än normerna i Boverkets byggregler.
- Det ska finnas säkra och tillgängliga cykelstråk, i ett sammanhängande nät, till skolan, kollektivtrafiken och service. Det ska finnas ett utökat cykelnät för rekreation och möjlighet att pendla till arbetet med cykel.
- De personbilar som kommunen äger eller hyr är från och med 2020 klassade som miljöbilar enligt gällande miljöbilsnorm.
- Kommunen har 2020 en parkeringsstrategi som omfattar infartsparkering, cykelparkering och laddstationer för elbilar.

- Kommunen har en resepolicy för tjänsteresor.
- Kommunen har senast 2018 en transportstrategi som beskriver hur kommunen ska arbeta för hållbart resande.

Det här kan du göra

- Cykla och gå korta sträckor, ställ bilen under milen.
- Res bekvämt och kollektivt med tåg, båt och buss för att bidra till en bättre luftkvalitet.
- Gå eller cykla med barnen till skolan eller samarbeta med andra familjer och bilda en gående skolbuss.
- Köp el som har producerats med förnybara bränslen och minska din energiförbrukning.
- Tänk energismart när du bygger nytt, bygger om eller köper elkrävande varor. Kontakta energi- och klimatrådgivningen för att få information och rådgivning.
- Var medveten om din klimatpåverkan när du köper varor eller bokar resor.
- Välj dubbfria däck och använd motorvärmare för att minska miljöpåverkan från bilen på vintern.

Natur och biologisk mångfald

Målområdet omfattar de nationella miljömålen: myllrande våtmarker, levande skogar, ett rikt odlingslandskap, ett rikt växt- och djurliv.

Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Människor ska ha tillgång till natur- och kulturmiljö av hög kvalitet och med rik biologisk mångfald, som en grund för hälsa, livskvalitet och välfärd. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska upprätthållas. Våtmarkernas ekologiska och vattenushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden. (Naturvårdsverket)

Österåker idag

Österåker har en omväxlande natur, många områden med höga naturvärden och en stor biologisk mångfald. Det finns elva naturreservat och ett kulturreseptat i kommunen. Naturreservatet Karsvreta träsk är under bildande. Kunskapen om värdefulla naturområden behöver spridas till flera för att kunna bevara områden och vårda dessa för framtiden.

Det finns goda förutsättningar för ett rikt friluftsliv och många naturupplevelser i vår kommun.

Tätorts nära skogar, grönområden och parker har särskilt stor betydelse för en växande stad. Det är viktigt att öka tillgängligheten till våra grönområden och att det finns olika naturkaraktärer, funktioner och aktiviteter där, för alla åldersgrupper.

Inom den regionala gröstrukturen – Stockholms gröna kilar, finns ett intresse att bevara och utveckla områden till nytta och glädje för Stockholms läns invånare. För Angarn- och Bogesundskilen finns en mellankommunal samverkan som arbetar för att utveckla, tillgängliggöra och öka kunskapen om de gröna kilarnas värden och funktion.

Ekosystemtjänster är varor och tjänster som tillhandahålls av naturliga ekosystem och som vi människor har nytta av. Det kan handla om vatten- och luftrening, livsmedelsproduktion och klimatutjämning eller den roll som ett grönområde har för folkhälsa, rekreation och undervisning. I en värld med ökande befolkning, tätare bebyggelse och kommande klimatförändringar blir ekosystemtjänsterna allt viktigare.

Att behålla värdefull natur och utveckla områden som är viktiga för friluftslivet på fastlandet och i skärgården är positivt för kommunens utveckling och bidrar till ett långsiktigt hållbart samhälle.

Lokala miljömål

- Boende och verksamma i kommunen har god tillgång till parker och natur och ett varierat utbud av grönområden av god kvalitet.
- I samband med detaljplaneläggning ska behovet av ekosystemtjänster alltid bedömas. Det kan till exempel vara rening och fördröjning av dagvatten, luftrening, vindskydd och skugga, pollinering och odling.
- Kommunens gröstruktur för rekreation och biologisk mångfald är en del av den regionala gröstrukturen. Samverkan kring de gröna kilarna ska fortsätta och utvecklas.
- Öka förutsättningarna för barn och ungdomars lärande om ekologi, djur och natur samt Allemansrätten.

Åkers kanal

Så här kan vi nå målen tillsammans!

Det här ska kommunen och de kommunala bolagen göra

- ✿ Kommunalt ägda natur- och grönområden vårdas så att naturvärden säkerställs samt att värden för rekreation och friluftsliv bevaras och tas tillvara.
- ✿ En kartläggning av naturvärden och sociala värden i tätortsnära naturområden ska genomföras.
- ✿ Ett planeringsunderlag för att bedöma ekosystemtjänster ska tas fram.
- ✿ Planer för bevarande och skötsel av kommunens naturmark ska fastställas.
- ✿ Föreningar som i samråd med kommunen vill genomföra naturvårdande åtgärder ska få tillgång till kompetens och finansiellt stöd.
- ✿ Kommunen ska erbjuda resurser till skolor och förskolor för att arbeta med naturpedagogik.

Det här kan du göra

- ✿ Upptäck våra naturområden i kommunen för naturupplevelser och en aktiv fritid.
- ✿ Odlar blommor, fruktträd och andra växter som bin och fjärilar tycker om. Gör en äng av en del av din gräsmatta för att öka den biologiska mångfalden.
- ✿ Som markägare kan du öka din kunskap om vilka värden som finns på din fastighet och hur du bäst bevarar dem till kommande generationer.
- ✿ Allemansrätten är en rättighet som är unik för Sverige men som också innebär en skyldighet att visa hänsyn till jord- och skogsbruk, djurhållning, växt- och djurliv. Förmedla det till våra besökare, barn och ungdomar.

Skadliga ämnen och rena kretslopp

Målområdet omfattar de nationella miljömålen: giftfri miljö och säker strålmiljö.

Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. (Naturvårdsverket)

Österåker idag

Långlivade skadliga ämnen som finns spridda i miljön och lagrade i varor och byggnader påverkar oss människor och miljön under lång tid. Vissa ämnen, som vi vet är särskilt farliga, ska fasas ut från vår livsmiljö. Särskilt känsliga är barn och unga som växer och utvecklas och riskerar att få i sig större mängder i förhållande till sin kroppsvikt.

Konsumtionen av varor och kemiska produkter ger en belastning i alla led från produktion till avfall. För många produkter saknas fortfarande kunskap om deras effekter.

Vi behöver också öka kunskapen om vilka produkter som är hälso- och miljöfarliga så att vi kan välja våra inköp och sortera avfallet rätt,

separerat från övrigt avfall. Det är en förutsättning för rena kretslopp och en fungerande återvinning.

Försiktighetsprincipen ska gälla när vi upphandlar och köper in varor till kommunens verksamhet.

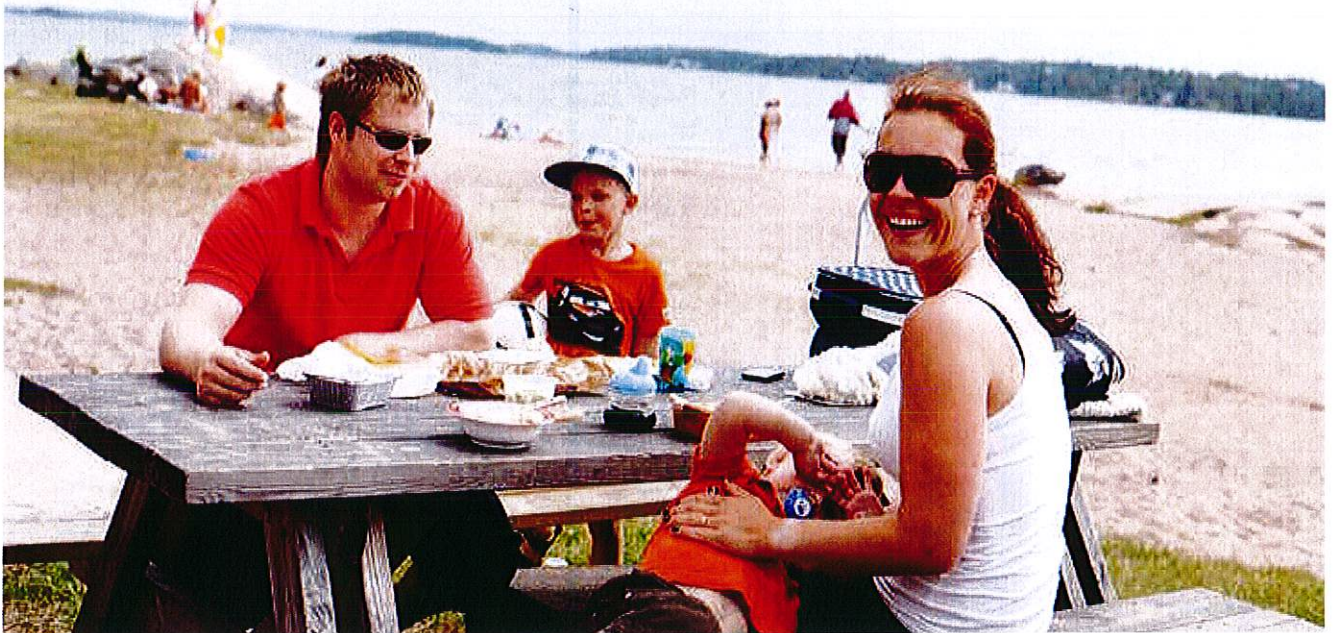
Det finns ett antal kända förorenade markområden och byggnader i kommunen där det finns en risk för spridning av miljö- och hälsofarliga ämnen. I samband med ändrad markanvändning eller när rivning och markarbeten ska utföras finns det alltid en risk för att komma i kontakt med kända eller okända markföroreningar. Med bättre kunskap minskar riskerna.

Rent dricksvatten och mat utan gifter är väsentligt för vår hälsa. I kommunen finns många enskilda vattentäkter. Grundvattnet är en gemensam resurs som ska skyddas mot föroreningar för att kommande generationer också ska ha tillgång till rent vatten.

Vår produktion av livsmedel medför en stor miljöbelastning. Genom att välja närodlat, ekologiskt, säsonganpassat och rättvisemärkt minskar den negativa påverkan på miljön och människors hälsa.

Lokala miljömål

- Risker som barn och ungdomar utsätts för på grund av skadliga ämnen minskar.
- Dricksvatten från det kommunala ledningsnätet och från större enskilda vattentäkter ska vara fritt från skadliga ämnen.
- Avloppsslammet från kommunens reningsverk ska vara så rent att näringen kan återföras till jordbruket.
- Det ska vara enkelt att lämna farligt avfall till godkända mottagare.
- Kunskapen om förorenade markområden och byggnader ökar så att spridningen av miljöstörande ämnen inte medför risker för människors hälsa eller miljön.

Österskärs havsbad

Så här kan vi nå målen tillsammans!

Det här gör kommunen och de kommunala bolagen

- ❁ Kommunen ställer miljökrav vid upphandling av varor och tjänster. Konkurrensverkets råd och riktlinjer för krav och uppföljning ska vara vägledande. Till 2020 ska relevanta miljökrav ställas vid alla kommunens upphandlingar.
- ❁ Senast 2018 har alla förskolor i kommunen inventerat material och utrustning som barnen kommer i kontakt med samt ha en handlingsplan för hur farliga ämnen kan fasas ut.
- ❁ Kommunen antar senast under 2016 ett mål för andel ekologisk mat i samband med antagandet av kostpolicyn. Mat som är närproducerad, har liten klimatpåverkan eller som bidrar till att behålla ett öppet landskap ska också prioriteras.
- ❁ Misstänkta eller kända förorenade områden som bedömts utgöra stor eller mycket stor risk för påverkan på människors hälsa utreds, undersöks och åtgärdas i tillräcklig grad utifrån nuvarande eller planerad markanvändning.

Det här kan du göra

- ❁ När du tar emot eller transporterar bort jord- och schaktmassor på din fastighet ansvarar du för att säkerställa att de inte är förorenade.
- ❁ Köp ekologiska eller miljömärkta varor, de innehåller färre tillsatser och skadliga kemiska rester. Välj grönsaker och frukt efter säsong för att gynna det närodlade.
- ❁ Använd inte impregnerat virke mer än vad som behövs för säkra konstruktioner.
- ❁ Om du har en egen dricksvattentäkt, kontrollera vattenkvaliteten regelbundet med de analyser som behövs just i ditt område.
- ❁ Kemiska produkter, färg, läkemedelsrester och hygienprodukter som inte kan brytas ned hör inte hemma i avloppet. Välj miljömärkta produkter och lämna rester av skadliga kemikalier och färg som farligt avfall. Läkemedelsrester lämnas in på Apoteket.

Miljömålsarbetet i praktiken

Kommunfullmäktiges beslut om miljömålen innebär att vi antar ett kommunövergripande styrdokument som visar riktningen på miljöarbetet de kommande åren. Kommunens verksamheter ska med utgångspunkt från sina prioriteringar och rådighet bidra till att uppfylla målen. Vid behov ska nämnderna ta fram delmål, dela ut ansvar och tidsplan inom den egna organisationen för att stegvis närma sig målen. Alla kommunala verksamheter ska med hänsyn till verksamhetens art och uppdrag, vidta åtgärder som leder mot målen.

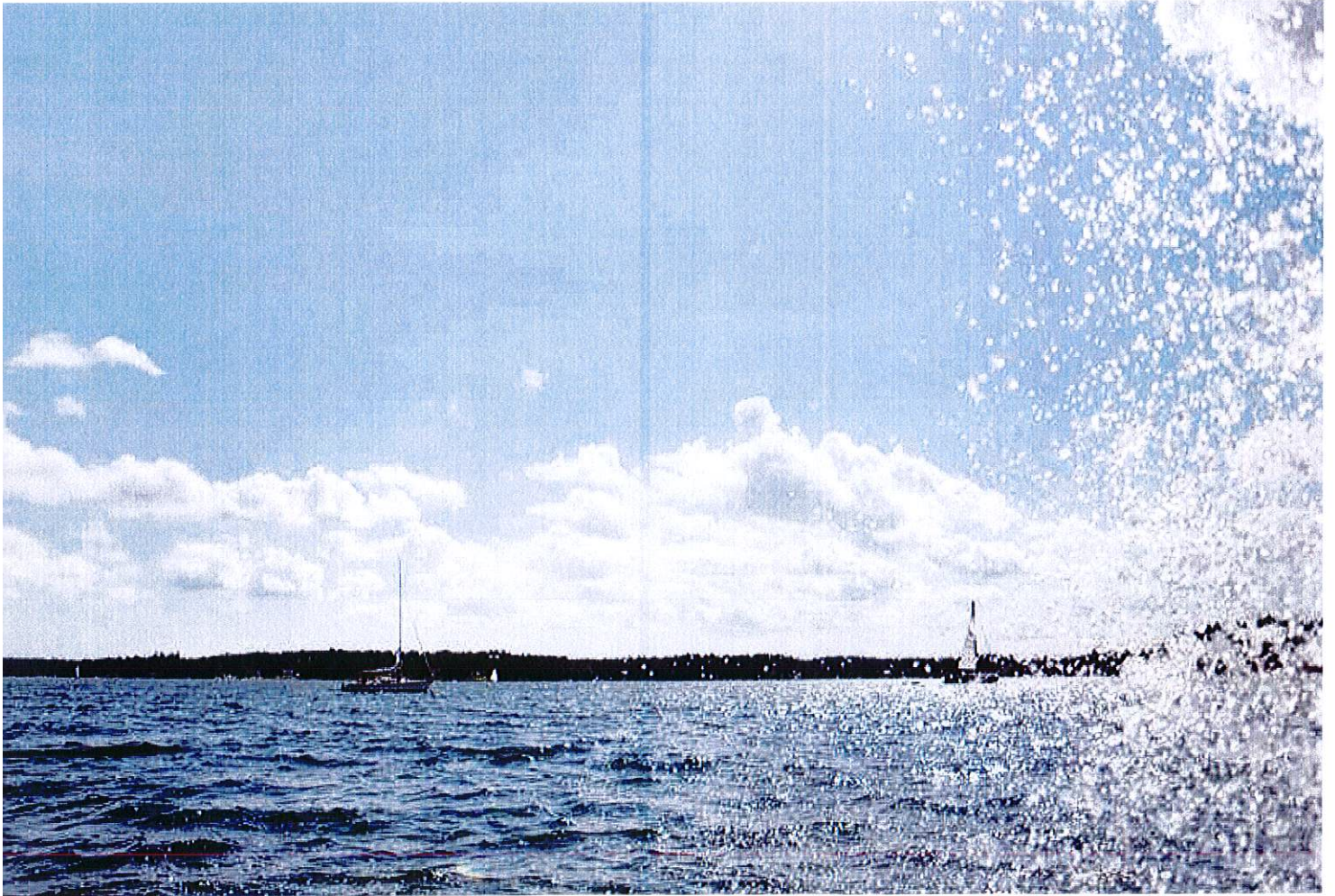
Kommunstyrelsen ansvarar för en övergripande uppföljning som ska följa den modell för målstyr-

ning som kommunen använder och som knyter an till inriktningsmålen. Uppföljningen redovisas som en del av årsredovisningen. Resultaten ska analyseras och leda till nya åtgärder och förbättringar eller justeringar av målen för att fortsätta resan mot en hållbar framtid.

Alla vi som bor och är verksamma i kommunen har ett ansvar för att genom våra beslut i vardagen bidra till att nå miljömålen. Hur vi väljer att resa, vilken mat vi väljer i butiken, hur vi använder energi och andra resurser har stor betydelse för miljöpåverkan. Bli en föregångare och berätta för andra om dina miljöbeslut!

Mys i fårhagen på Äpplarö

Österåkers kommun • 184 86 Åkersberga • 08-540 810 00
kommun@osteraker.se • osteraker.se